

Vastagbélszűrés: ötven felett mindenkinek!

Fontos a betegség korai felismerése, a bélcsatorna endoszkópos vizsgálata a pontos diagnózisért

SZOMBATHELY Időbeni felismeréssel, szűréssel jelentősen csökkenthető lenne a vastag- és végbélrák halálozása. Minél korábbi stádiumban születik a diagnózis, annál nagyobb az esély a végleges gyógyulásra.

A vastag- és végbélrák a tüdőrákot követően a második leggyakoribb daganatos betegség. Különösen szomorú a helyzet Magyarországon: az egész világon nálunk a legmagasabb a vastag- és végbélrák-halálozás. Pedig a korán felismert vastagbélrákból teljesen meg lehet gyógyulni, mondja dr. Patai Árpád főorvos, a Markusovszky Egyetemi Oktatókórház Gasztroenterológiai és Belgyógyászati Osztályának vezetője. Hozzáteszi: ez az egyetlen rosszindulatú daganat, amelynek a rákelőző állapotai ismertek, a kialakulása több évig tart, ezáltal szűrhető. Amerikában és Nyugat-Európában a sikeres szűrőprogramoknak köszönhetően évtizedek óta csökken a vastagbélrák halálozása, sajnos, Magyarországon ezt a csökkenést nem tapasztaljuk. Évente 9–10 ezren betegednek meg, 5–6

ezren pedig bele is halnak a vastagbélrákba: mintha évente elveszítenénk Vasvár teljes lakosságát!

–Mi az oka, hogy ilyen gyakori a vastagbélrák? Nem tudjuk. Bizonyára szerepet játszik ebben az, hogy nap mint nap a vastagbél felszínét éri a legagresszívabb támadás – mondja a főorvos. A tápcsatornának ezen a szakaszán dűsul fel minden még, amit lenyelünk ételmiszerszínezék, konzerválószer formájában. Idejut a máj által kiürített összes toxin, itt él a legtöbb baktérium. E harcban az első védelmi vonalat jelentő hámrétegnek naponta kell megújulnia és elpusztulnia. A sejtképződés és -elhalás genetikailag szabályozott program szerint zajlik. E két program közül az utóbbi a sérülékenyebb, és ahogy öregszünk, egyre inkább az. Ha a sejt „elfelejt” meghalni, sejttöbblet jön létre. A folyamat eleinte jóindulatú, polipnak nevezett elváltozás képződéséhez vezet. Ha a vastagbéltükrözésnél észlelik és eltávolítják ezt a rákelőző állapotot, akkor jó eséllyel nem alakul ki a rák – állítja dr. Patai Árpád. Ha azonban a polip bent marad és újabb és újabb pontokon sérül a

sejtosztódásért felelős genetikai program, a sejtek egyre vadabban osztódnak. Kialakul a vastagbélrák, amelynek káros sejtei elárasztják, fölélik az egész szervezetet. Jellemzően nyolc-tíz évig tart ez a folyamat, a kezdeti években teljesen tünetmentesen. A vastagbélrák első tünetei nagyon diszkréték: székrekedés vagy hasmenés, apró vérezgetés, haspuffadás. Sajnos e tüneteket gyakran félremagyarázzuk. Hiszen kinek nem volt egy-egy alkalommal szorulása vagy éppen hascsikarása? A véres széklet szinte mindenki az aranyerességgel hozza kapcsolatba. Meg hát szégyenlősek is vagyunk: csak nem fogunk ilyen banális panasz miatt orvoshoz fordulni? A hasi fájdalom, a fogyás, a vérszegénység okozta fáradékonyság gyakorta már az előrehaladott folyamat jele. A vastagbélrákszűrés lényege a korai felismerés. A korai diagnózis eszközei a szemmel nem látható vér kimutatása a székletből és a vastagbéltükrözés, a kolonoszkópia. Amennyiben a székletben vér van, az ok felderítésére először vastagbéltükrözésre van szükség! Dr. Patai Árpád hangsúlyozza: a rendszeresen

Életet menthet a vastagbélszűrés. Dr. Patai Árpád vizsgálat közben

FOTÓ: NAGY JÁCINT

elvégzett kolonoszkópiával kétharmadnyival lehet csökkenteni a vastagbélrák-halálozást. Azt ajánlja: aki elmúlt ötvenéves, még ha nincsenek is panaszai és egyéb kockázati tényezővel sem rendelkezik, vegyen részt szűrőprogramban: évente végeztesse székletvér-vizsgálatot vagy tízévente essen át kolonoszkópián. A magas rákkockázattal rendelkezők számára a korábbi életkorban elkezdett, nagyobb gyakoriságú vastagbéltükrözés javasolt. Ahol a családban halmozottan fordul elő a rákbetegség, ott ötévenkénti endoszkópos ellenőrzést ajánlanak.

A vastagbéltükrözés akár bódításban is lehetséges, így az egyre jobb minőségű esz-

közökkel végzett vizsgálatról való félelem indokolatlan. Lényeges az előkészítés: a tükrözés előtti három napban rostmentes diétát kell tartani (gyümölcsöt, zöldséget és magvakat nem szabad fogyasztani) és gondoskodni kell arról, hogy minden nap legyen székletürítés. A vizsgálat előtti 24 órában pedig koplalni kell és a béltisztító elfogyasztásán túl meg kell inni öt–hét liter víztiszta fo-

Meg lehet gyógyulni a vastag- és végbélrákból

lyadékat, amelybe tehetünk jól oldódó ízesítőt, cukrot. Az így előkészített vastagbélben magas minőségű vizsgálat végezhető, a páciens és a vizsgálók számára is gyorsabbá, egyszerűbbé válik a kolonoszkópia.

Remény van arra, hogy Magyarországon hamarosan elindul a vastagbélszűrő program. Ötven év felettieket székletvérteszttel. Akiknek ez pozitív lesz, kolonoszkópiával folytatják a kivizsgálást. Szerencsére a Markusovszky kórházban a szűréshez szükséges legmodernebb endoszkópos műszerpark rendelkezésre áll. – Hiszem, hogy jól képzett szakorvosaink és szakasszisztenseink által elvégzett vastagbéltükrözéseink sok páciens számára adnak majd megnyugtató eredményt. Sokakkal közölhetjük a jó hírt, hogy nincs vastagbélrákjuk, a fölsírt rákelőző elváltozást pedig sikeresen eltávolítottuk. Ha pedig a szűréssel korai vastagbélrákot találunk, bizakodnunk kell! A mai korszerű sebészeti, onkológiai terápiával – hangsúlyozza végül a főorvos – meg lehet gyógyulni a vastag- és végbélrákból.